

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра фізичної терапії, реабілітації,
спеціальної та інклюзивної освіти**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету здоров'я та
фізичного виховання
Едуард СИВОХОП
«30» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 10 АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ
ОСВІТИ**

Рівень вищої освіти:	другий (магістерський) рівень
Галузь знань:	А Освіта
Спеціальність:	А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність:	А4.11 Середня освіта (Фізична культура)
Освітня програма:	Фізична культура
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова навчання:	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні питання спеціальної та інклюзивної освіти» для здобувачів вищої освіти галузі знань А Освіта, спеціальності: А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметна спеціальність: А4.11 Середня освіта (Фізична культура), освітньої програми «Фізична культура», 2025. 25 с.

Розробник: Світлана СТЕБЛЮК, доктор педагогічних наук, доцент кафедри фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол № 17 від «26» червня 2025 року

Завідувач кафедри Ярослав ФІЛАК

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

Протокол № 12 від «30» червня 2025 року

Голова науково-методичної комісії Фелікс ФІЛАК

1.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 90	1-й	1-й
Кількість модулів – 1	Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 аудиторних – 34 самостійної роботи студента – 56	2-й	2-й
	Лекції:	
	12 год.	8 год.
	Практичні (семінарські):	
	22 год.	2 год.
	Лабораторні:	
	-	-
	Самостійна робота:	
56 год.	80 год.	
Вид підсумкового контролю: екзамен		
Форма підсумкового контролю: усна		

2.МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні питання спеціальної та інклюзивної освіти» побудована з урахуванням змісту Освітньо-професійної програми підготовки майбутніх фахівців ОС магістра за спеціальністю А4.11 Середня освіта (Фізична культура). Дисципліна розкриває теоретико-методичні аспекти спеціальної та інклюзивної освіти; специфіку організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням.

Мета курсу – сформувати у здобувачів вищої освіти складові професійної компетентності, розкрити педагогічні підходи у роботі із дітьми з особливими освітніми потребами, визначити особливості співпраці вчителя і асистента вчителя у класі з інклюзивним навчанням.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: ознайомлення із нормативними міжнародними та вітчизняними документами, що визначають законодавчу базу інклюзивного навчання в умовах закладу загальної середньої освіти; характеристика принципів, методів, прийомів, засобів навчання, виховання та розвитку учнів з особливими освітніми потребами, визначення завдань та функцій асистента вчителя у класі з інклюзивним навчанням, особливостей реалізації мультидисциплінарного підходу фахівцями Команди психолого-педагогічного супроводу.

Відповідно до освітньої програми вивчення дисципліни формуються складові професійної компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

ЗК 1. Здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти.

ЗК 3. Здатність організовувати процес навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти.

ЗК 4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ФК 1. Здатність здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег.

ФК 2. Здатність до інноваційної діяльності.

ФК 3. Здатність прогнозувати результати освітнього процесу.

ФК 4. Здатність моделювати зміст освітнього процесу, формувати у здобувачів освіти ключові компетентності.

ФК 5. Здатність формувати мотивацію здобувачів освіти й організовувати їхню пізнавальну діяльність.

ФК 6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

ФК 7. Здатність створювати умови, які забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.

ФК 8. Здатність формувати культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у особистій професійній діяльності.

ФК13. Здатність формувати у здобувачів освіти знання та переконання, необхідні для реалізації здорового способу життя, підтримання належного рівня фізичної активності, будувати комунікацію з усіма учасниками освітнього процесу для створення здоров'язбережного і здоров'яформувального середовища.

ФК14. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.

ФК15. Здатність планувати освітній процес.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Актуальні питання спеціальної та інклюзивної освіти» є опанування таких навчальних дисциплін Освітньо-професійної програми (ОПП):

ОК 7 Методика навчання фізичної культури у закладах загальної середньої освіти

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до Освітньої програми вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами освіти таких програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Бути готовим добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти.	<i>РН 1</i>
Вміти організовувати процес навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти.	<i>РН 3</i>
Бути здатним виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.	<i>РН 4</i>
Бути здатним генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.	<i>РН 5</i>
Вміти прогнозувати результати освітнього процесу.	<i>РН 10</i>
Вміти моделювати зміст навчання, формувати у здобувачів освіти ключові компетентності та поєднувати навчальний і виховний процеси.	<i>РН 11</i>
Вміти формувати мотивацію здобувачів освіти й організовувати їхню пізнавальну діяльність.	<i>РН12</i>
Бути здатним до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.	<i>РН 13</i>
Вміти створювати умови, які забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.	<i>РН 14</i>
Дотримуватися культури академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у особистій професійній діяльності.	<i>РН 15</i>
Вміти формувати у здобувачів освіти знання та переконання, необхідні для реалізації здорового способу життя, підтримання належного рівня фізичної активності, будувати комунікацію з усіма учасниками освітнього процесу для створення здоров'язбережного і здоров'яформувального середовища.	<i>РН 20</i>
Бути здатним організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.	<i>РН 21</i>

Вміти планувати і організовувати освітній процес.	<i>PH 22</i>
---	--------------

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Актуальні питання спеціальної та інклюзивної освіти»

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Здатність застосовувати сучасні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти.	<i>PH 1</i>
Вміти організовувати освітній процес в інклюзивному середовищі	<i>PH 3</i>
Бути здатним виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.	<i>PH 4</i>
Бути здатним генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.	<i>PH 5</i>
Вміти прогнозувати результати освітнього процесу у спеціальних класах та класах з інклюзивним навчанням.	<i>PH 10</i>
Здатність моделювати зміст навчання та формувати у здобувачів освіти ключові компетентності.	<i>PH 11</i>
Вміти формувати у здобувачів освіти мотивацію до майбутньої професійної діяльності.	<i>PH12</i>
Бути здатним до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.	<i>PH 13</i>
Вміти створювати умови, які забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.	<i>PH 14</i>
Дотримуватися культури академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у особистій професійній діяльності.	<i>PH 15</i>
Вміти формувати у здобувачів освіти знання та переконання, необхідні для реалізації здорового способу життя, підтримання належного рівня фізичної активності, будувати комунікацію з усіма учасниками освітнього процесу для створення здоров'язбережного і здоров'яформувального середовища.	<i>PH 20</i>
Бути здатним організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.	<i>PH 21</i>
Вміти планувати і організовувати освітній процес у закладах спеціальної та інклюзивної освіти.	<i>PH 22</i>

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Критерії модульного поточного оцінювання для денної форми навчання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни є: правильність і вчасність виконання всіх видів навчальних завдань, рівень знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, вміння аналізувати педагогічні явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань. Кількість балів виставляється інтегровано за роботу на практичних заняттях та виконання самостійної роботи і включає: виконання письмових робіт письмові роботи (складання тез лекцій; аналітико-синтетичні вправи, створення асоціативного куща, ментальних карт, моделювання ситуацій, модульна контрольна робота); усні відповіді (дискусія, індивідуальне та фронтальне опитування, бліц-опитування, інформаційні повідомлення).

Загальна кількість балів модульного поточного оцінювання – 100 (таблиця 5.3)

Таблиця 5.3. Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни для здобувачів освіти денної форми навчання

Показники	Загальна к-сть балів
Змістовий модульний контроль	
Оцінювання роботи на практичних заняттях, інтегроване з самостійною роботою студента: – виконання письмових робіт (аналітико-синтетичні вправи, створення асоціативного куща, ментальних карт, моделювання ситуацій) – 2,5 бали – усні відповіді (дискусія, індивідуальне та фронтальне опитування, бліц-опитування, інформаційні повідомлення) – 2,5 бали	50
– модульна контрольна робота	50
Разом	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи для здобувачів освіти

Модульна контрольна робота оцінюється в 50 балів та складається із завдань теоретичного та практичного спрямування. Кількість варіантів

завдань відповідає кількості студентів групи. Серед завдань: виконати тести, два теоретичні питання, практичне завдання.

Критерії оцінювання: правильність відповіді, повнота висвітлення змісту питання, аргументація відповіді, знання методів, орієнтування у ключових поняттях; логічне, послідовне викладення думок, узагальнення, підбиття підсумків; дотримання норм культури писемного мовлення, наукового стилю викладу думок.

До оцінки модульної контрольної роботи додається оцінка за модульне поточне оцінювання від 0 до 50 балів.

Критерії оцінювання підсумкового контролю для денної та заочної форми навчання

Підсумковий модульний контроль включає наступний вид контролю: екзамен. До екзамену студент денної форми навчання допускається тоді, коли за результатами модульного контролю він набрав не менше 35 балів.

Критерії оцінювання усних відповідей:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач вищої освіти, який:

- засвоїв коло компетенцій з дисципліни;
- вмів самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у практичній діяльності;
- засвоїв основну та додаткову літературу, що рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для майбутньої професійної діяльності;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності у вирішенні практичних завдань;

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- засвоїв коло компетенцій з дисципліни, проте припускається 1-2 неточностей у формулюванні понять;

- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у практичній діяльності;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв’язування проблем професійного спрямування;

- засвоїв основну та додаткову літературу, що рекомендована програмою;

- припускається деяких неточностей в усній відповіді, проте здатний самостійно їх виправити;

оцінку «добре» (74-81 бал, C) заслуговує здобувач вищої освіти, який:

- засвоїв коло компетенцій з дисципліни, але в усній відповіді спостерігаються окремі неточності;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати навчальну інформацію та здатний до її практичного застосування з допомогою викладача;

- засвоїв основну та додаткову літературу, що рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професійній діяльності;

- виконує завдання на задовільному рівні;

- ознайомлений з основною та додатковою літературою, що рекомендована програмою;

- припускається помилок при відповіді, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань на задовільному рівні. Знання мають репродуктивний характер;

- оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачеві вищої освіти, який:

- володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, припускається помилок при відповіді;
- професійна термінологія засвоєна не у повному обсязі;
- оцінку «незадовільно» (0-34 балів, F) – виставляється студенту, який:
- не засвоїв зміст дисципліни у повному обсязі;
- не володіє професійною термінологією.

Якщо студент не з'явився на екзамен у визначений час, то у відомості викладач записує його підсумкову модульну оцінку (при умові, що вона ≥ 60 балів) або «не з'явився», якщо ця оцінка становить менше 60 балів.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи спеціальної та інклюзивної освіти в Україні

Тема 1. Актуальні питання спеціальної та інклюзивної освіти як педагогічна дисципліна

Мета та завдання дисципліни. Міждисциплінарні зв'язки з психологією та іншими науками. Спеціальна освіта та її структура (вертикальна й горизонтальна структура; спеціальні заклади дошкільної та загальної середньої освіти, навчально-реабілітаційні центри). Поняття «інклюзія», «інклюзивне навчання», «інтеграція», «особливі освітні потреби» та інші. Принципи інклюзивного навчання. Національна стратегія розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року. Сучасна вітчизняна нормативно-правова база у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Характеристика сучасних підходів до інклюзивної освіти в Україні. Зарубіжний досвід розвитку спеціальної та інклюзивної освіти (тезисний огляд на прикладі однієї із країн).

Наукові дослідження вчених у галузі спеціальної та інклюзивної освіти. Основні напрями роботи із дітьми з ООП на уроках фізичної культури. Аналіз фахових видань з проблеми навчання та виховання дітей з ООП на уроках фізкультурної освітньої галузі.

Тема 2. Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт освітнього процесу

Поняття «норма» і «порушення» у розвитку дитини. Класифікація порушень психофізичного розвитку дітей. Психолого-педагогічна характеристика дітей з особливими освітніми потребами за нозологіями: порушення інтелектуального розвитку, розлади аутистичного спектру, порушення опорно-рухового апарату, сенсорні порушення, емоційні та поведінкові порушення, порушення мовлення, синдром дефіциту уваги та гіперактивності.

Особливості психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами: розвиток пізнавальних процесів та ігрової діяльності. Загальні рекомендації щодо психолого-педагогічних підходів до роботи із дітьми з ООП: науковий погляд.

Допомога дітям з ООП під час воєнного стану (діти та війна: техніки зцілення). Діти із синдромом Дауна в освітньому процесі. Етапи соціалізації дітей з особливими освітніми потребами.

Тема 3. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП в умовах інклюзивного навчання

Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП. Умови ефективності команди, соціально-психологічні риси команди. Завдання команди супроводу, розподіл обов'язків між членами команди у закладі освіти. Роль інклюзивно-ресурсного центру в інклюзивній освіті. Комплексна оцінка розвитку дитини. Поняття «рівні підтримки» дітей з ООП. Особливості надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг. Мета і завдання роботи з батьками дитини з ООП. Зміст і методи вивчення сім'ї. Співпраця команди супроводу та батьків дитини з ООП. Принципи побудови роботи закладу освіти з сім'єю.

Налагодження ефективного професійного співробітництва між учасниками Команди психолого-педагогічного супроводу (педагогічне есе). Соціально-педагогічна комунікація асистента вчителя в інклюзивному середовищі.

Форми взаємодії закладу загальної середньої освіти і сім'ї щодо навчання, виховання та розвитку дітей з особливими освітніми потребами.

Взаємозв'язок закладу загальної середньої освіти із фахівцями ІРЦ. Пошукова робота щодо діяльності ІРЦ в регіоні на основі аналізу Інтернет-ресурсів.

Тема 4. Організація інклюзивного освітнього середовища у закладі освіти. Спецкласи у закладі загальної середньої освіти

Алгоритм створення інклюзивного класу. Принципи та структура універсального дизайну. Розумне пристосування. Ресурсна кімната й медіатека: функції та облаштування. Зміст роботи асистента вчителя, складові його професійної компетентності. Нормативно-правове забезпечення діяльності

асистента вчителя у класі з інклюзивним навчанням. Планування роботи асистента вчителя, ведення документації. Особливості створення спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти.

Характеристика моделей співпраці асистента вчителя та вчителя на уроці. Особливості співпраці асистента та вчителя фізичної культури: моделювання ситуацій.

Корекційно-розвиткові послуги в умовах інклюзивного навчання. Специфіка уроку фізичної культури у класі з інклюзивним навчанням на основі перегляду відеоматеріалу.

Тема 5. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів

Курикулум (навчально-методичне забезпечення інклюзивної освіти): визначення та складові. Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП. Структура індивідуальної програми розвитку. Типові освітні програми для дітей з особливими освітніми потребами. Індивідуальний навчальний план. Індивідуальна навчальна програма. Сутність та завдання оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами.

Реалізація дидактичних та специфічних принципів навчання: педагогічні нотатки. Формування загальнолюдських цінностей у школярів як наскрізний процес.

Сутність процесів адаптації та модифікації в освітньому процесі. Індивідуалізація та диференціація процесу навчання школярів з різним рівнем розвитку.

Створення ментальної карти «Курикулум для роботи з дітьми з ООП». Особливості оцінювання учнів з ООП: аналіз нормативно-правової бази з питання.

Тема 6. Технології, методи і засоби інклюзивного навчання

Педагогічні технології: зміст та види. Поняття «метод», його функції та структура. Класифікація методів навчання. Стратегії викладання в інклюзивній освіті. Традиційні й інноваційні методи навчання. Методичні прийоми та їх застосування у практичній діяльності асистента вчителя. Критерії вибору методів навчання.

Створення професійного асоціативного куща «Традиційні й інноваційні методи навчання». Прийоми збереження і стимулювання здоров'я учнів з ООП в освітньому процесі (зорова гімнастика, динамічні паузи, пальчикова гімнастика, релаксація тощо). Залучення дітей з ООП до спортивних заходів (спортивних секцій).

Особливості застосування засобів навчання в умовах інклюзії.

Спеціальні методи навчання. Технологія створення ситуації успіху на уроці фізичної культури.

6.2. Структура навчальної дисципліни

1	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л	с.р.	і.р		л	п	л	с.р	
2	3	4	5	6		8	9	10	11	12		
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи спеціальної та інклюзивної освіти в Україні												
Тема 1. Актуальні питання спеціальної та інклюзивної освіти як педагогічна дисципліна	12	2	2		8		12	2			12	
Тема 2. Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт освітнього процесу	16	2	4		10		16				14	
Тема 3. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП в умовах інклюзивного навчання	14	2	4		8		14	2			12	
Тема 4. Організація інклюзивного освітнього середовища у закладі освіти. Спецкласи у закладі загальної середньої освіти	12	2	2		8		12	2			10	
Тема 5. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів	16	2	4		10		16				16	
Тема 6. Технології, методи і засоби інклюзивного навчання	14	2	4		8		14	2	2		10	
Узагальнення матеріалу Модульна контрольна робота	6		2		4		6				6	
Усього годин	90	12	22		56		90	8	2		80	

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1			
1.	Тема 1. Характеристика сучасних підходів до інклюзивної освіти в Україні. Зарубіжний досвід розвитку спеціальної та інклюзивної освіти (тезисний огляд на прикладі однієї із країн).	2	
2.	Тема 2. Особливості психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами: розвиток пізнавальних процесів та ігрової діяльності.	2	
3.	Тема 3. Загальні рекомендації щодо психолого-педагогічних підходів до роботи із дітьми з ООП: науковий погляд.	2	
4.	Тема 4. Налагодження ефективного професійного співробітництва між учасниками Команди психолого-педагогічного супроводу (педагогічне есе). Соціально-педагогічна комунікація асистента вчителя в інклюзивному середовищі.	2	
5.	Тема 5. Форми взаємодії закладу загальної середньої освіти і сім'ї щодо навчання, виховання та розвитку дітей з особливими освітніми потребами.	2	
6.	Тема 6. Характеристика моделей співпраці асистента вчителя та вчителя на уроці. Особливості співпраці асистента та вчителя фізичної культури: моделювання ситуацій.	2	
7.	Тема 7. Реалізація дидактичних та специфічних принципів навчання: педагогічні нотатки. Формування загальнолюдських цінностей у школярів як наскрізний процес.	2	
8.	Тема 8. Сутність процесів адаптації та модифікації в освітньому процесі. Індивідуалізація та диференціація процесу навчання школярів з різними рівнем розвитку.	2	
9.	Тема 9. Створення професійного асоціативного куша «Традиційні й інноваційні методи навчання». Прийоми збереження і стимулювання здоров'я учнів з ООП в	2	2

	освітньому процесі (зорова гімнастика, динамічні паузи, пальчикова гімнастика, релаксація тощо).		
10.	Тема 10. Особливості застосування засобів навчання в умовах інклюзії. Залучення дітей з ООП до спортивних заходів (спортивних секцій).	2	
11.	Модульна контрольна робота	2	
	Всього	22	2

6.4. Самостійна робота

Назва теми	Форма навчання	
	денна	заочна
Змістовий модуль 1		
Тема 1. Актуальні питання спеціальної та інклюзивної освіти як педагогічна дисципліна Наукові дослідження вчених у галузі спеціальної та інклюзивної освіти. Основні напрями роботи із дітьми з ООП на уроках фізичної культури. Аналіз фахових видань з проблеми навчання та виховання дітей з ООП на уроках фізкультурної освітньої галузі.	8	12
Тема 2. Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт освітнього процесу Допомога дітям з ООП під час воєнного стану (діти та війна: техніки зцілення). Діти із синдромом Дауна в освітньому процесі. Етапи соціалізації дітей з особливими освітніми потребами.	10	14
Тема 3. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП в умовах інклюзивного навчання Взаємозв'язок закладу загальної середньої освіти із фахівцями ІРЦ. Пошукова робота щодо діяльності ІРЦ в регіоні на основі аналізу Інтернет-ресурсів.	8	12
Тема 4. Організація інклюзивного освітнього середовища у закладі освіти. Спецкласи у закладі загальної середньої освіти Корекційно-розвиткові послуги в умовах інклюзивного навчання. Специфіка уроку фізичної культури у класі з інклюзивним навчанням на основі перегляду відеоматеріалу.	8	10
Тема 5. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів	10	16

Створення ментальної карти «Курикулум для роботи з дітьми з ООП». Особливості оцінювання учнів з ООП: аналіз нормативно-правової бази з питання.		
Тема 6. Технології, методи і засоби інклюзивного навчання Спеціальні методи навчання. Технологія створення ситуації успіху на уроці фізичної культури.	8	10
Узагальнення матеріалу	4	6
Всього	56	80

**7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ
НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА
(у разі потреби)**

Обладнання: мультимедійний комплекс

Програмне забезпечення: робоча програма навчальної дисципліни, презентації програмового матеріалу.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи:

Словесні – лекція, бесіда, дискусія, лекція-інсерт; наочні – демонстрація, візуалізація; практичні – аналітико-синтетичні вправи, створення асоціативного куща, ментальних карт, моделювання ситуацій, інтерактивні; за логікою викладу – індукція, дедукція; за рівнем пізнавальної активності – проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Аргіропулос Д., Тарнавська Н. А. Інклюзивна педагогіка: Навчальний посібник для науково-педагогічних працівників, студентів закладів вищої освіти. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2020. 248 с.
2. Діти з особливими освітніми потребами у загальноосвітньому просторі / навчально-методичний посібник /авт.: Н. Ярмола, Л. Коваль-Бардаш, Н. Компанець, Н. Квітка, А. Лапін К.: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 208 с.
3. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Діти з особливими освітніми потребами: навчання та супровід у період повоєнної відбудови: навчально-методичний посібник (Серія «Інклюзивна освіта»). Київ, 2023. 192 с.
4. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзія: покроково для педагогів: навчально-методичний посібник (Серія «Інклюзивна освіта»). Київ, 2023. 232 с.
5. Миронова С. НУШ: особливості організації освітнього процесу учнів початкової школи в інклюзивних класах. Навчально-методичний посібник. Тернопіль: «Астон», 2020. 176 с.
6. Михальський А.В., Жигульова Е.О., Михальська Ю.А. Здоров'язберігаючі технології при роботі з дітьми із особливими освітніми потребами : Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2020. 228 с.
7. Прохоренко Л.І., Бабяк О.О., Баташева Н.І., Душка А.Л., Недозим І.В., Омельченко І.М., Орлов О.В. Навчання дітей з порушеннями когнітивного розвитку в умовах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник / за ред. В.В.Засенко, Л.І.Прохоренко. 2020. 435 с.
8. Прядко Л. Технологія роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: колективна монографія / За заг. редакцією Г. Л. Єфремової. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. С.297-315.

9. Ainscow M. Special needs through school improvement; school improvement through special needs. *Towards inclusive schools. Routledge, 2018. P.63-77.*

10. Щекотіліна Н. Ф. Інклюзія в фізичній культурі : навчальний посібник. Одеса : Університет Ушинського, 2023. 202 с.

Додаткова література

11. Актуальні питання спеціальної та інклюзивної освіти. Методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності А4.11 Середня освіта (Фізична культура) другого (магістерського) рівня вищої освіти / Укладач д. пед. н. С.В. Стеблюк. Ужгород: ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025. 34 с.

12. Діти та війна: навчання технік зцілення (посібник). Для дітей віком від 8 до 18 років / Патрік Сміт, Атле Дирегров, Вільям Юле / пер. з англ. О. Антонишин; наук. ред. Катерини Явної. Львів : Галицька Видавнича Спілка, 2022. 108 с.

13. Методика інклюзивного навчання за Концепцією «Нова українська школа». Навчальний посібник [Текст] / Укладач Стеблюк Світлана Василівна. Ужгород, 2023. 113 с.

14. Особливості реалізації компетентнісного підходу в освіті дітей з інтелектуальними порушеннями / навчально-методичний посібник /авт.: О. Чеботарьова, Г. Блеч, І. Бобренко, І. Гладченко, О. Мякушко, С. Трикоз, І. Сухіна, Н. Ярмола. За наук. ред.: О. Чеботарьової, І. Сухіної. К.: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2019. 233 с.

15. Стеблюк С.В. Інклюзія як один із пріоритетних напрямів розвитку педагогічної освіти в Україні. *Innovations in education and science in the context of European integration: Scientific monograph. Volume 2.*Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2025. С.455-473.

16. Тищенко В. О., Орлов А. А., Потапова Л. В., Курочка А. С. Особливості організації занять фізичною культурою учнів молодшого

шкільного віку з особливими освітніми потребами. *Фізичне виховання та спорт*, 2023. (4). С. 49-56.

Інтернет-джерела

17.Зміни до деяких нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України щодо забезпечення здобуття загальної середньої освіти в умовах воєнного стану. Наказ Міністерства освіти науки України від 17.06.2025 р. №865 URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/949/94962/68662706e6a29088502809.pdf>

18.Національна стратегія розвитку інклюзивного навчання на період до 2029. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/527-2024-%D1%80#Text>

19.Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр (зі змінами від 30 серпня 2022 р. № 979) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/221-2019-%D0%BF#Text>

20.Положення про інклюзивно-ресурсний центр. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545 (зі змінами та доповненнями від 24.12.2024р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text>

21.Про внесення змін до Положення про інклюзивно-ресурсний центр. постанова Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2024 р. № 1491 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1491-2024-%D0%BF#n8>

22.Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957. (зі змінами та доповненнями від 30.08.2022 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text>

23. Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 р. № 530 і від 15 вересня 2021 р. № 957. Постанова від 26 квітня 2022 р. № 483. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-poryadkiv-zatverdzenih-postanovami-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-10-kvitnya-2019-r-530-i-vid-15-veresnya-2021-r-957-483>

24. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Відомості
Верховної Ради (ВВР). 2017. № 38–39. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

Світлана СТЕБЛЮК

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 202 / 202 н.р. без змін; зі змінами (Додаток).

Протокол № ___ від «___» ___ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).

Протокол № ___ від «___» ___ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н. р. без змін; зі змінами (Додаток ___).

Протокол № ___ від «___» ___ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).

Протокол № ___ від «___» ___ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____